

SZABOLCS

(Telefonsz. az Interurbán hálózatban : 132.)

POLITIKAI LAP.

(Telefonszám a városi forgalomban : 132.)

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egész évre 8 korona.

Egyes szám 16 fillér.

Megjelenik hetenkint egyszer, szombaton.

Szerkesztőség : IV. ker. Vasuti-ut 17.

Kiadóhivatal : Érkert-utcza.

Lapunk a bel- és külföld minden nagyobb városában képv. van.

Régi probléma.

II.

Ami lapunk mult számának vezércikkében mint vevő csendül meg, a becsületbeli ügyeknek társadalmi bíróság előtt való elintézése, ezuttal mint vezetőfonalat húzzuk át a lap legszembe-tűzőbb helyén.

Sokkal fontosabb probléma ez, sem-hogy egy-két odavetett szóval le lehetne tárgyalni, s minél fontosabb dologról kell szólnunk, minél inkább érezzük, hogy témánkat bele kell harsognunk a társadalom fülébe, hogy meghalljon és megértsen bennünket, annál világosabbnak, áttetszőbbnek, hogy úgy mondjuk: egyszerűbbnek kell lenni annak az érintkezési módnak, melyet az olvasók a lapok vezetőhelyén olvasni szoktak.

Legyen tehát világosság!

Mi a párbajmánia megszüntetését így gondoljuk:

Hivjanak össze egy kongresszust egy bizonyos napra a fővárosba, vagy bármely más helyre. Erre a kongresszusra minden város, minden megye küldje ki néhány tekintélyes képviselőjét.

A kongresszus feladata lesz: megalkotni a társadalmi bíróságot, melynek két fóruma lenne.

Az alsó a kisebb körzetek, városok, megyék becsületbírósága volna, a felső a felülbíró tábla, mely az alsó bíróság ítéletével meg nem elégedő felek panaszát újra és végérvényesen elbírálná.

Most — ismét, hogy egészen világosak legyünk — tegyük fel, hogy Á-t megsérti B... Á panaszt emel a helyi becsületbíróságnál és megnevezi esetleges tanuit. A becsületbíróság meghallgatja a panaszt, meghallgatja a tanukat, meg a sértőfelet, tisztába hozza, hogy tényleg B volt-e az, aki vétett a társadalmi rend ellen. Kiderül, hogy tényleg B az, akinek elégtételt kell adnia.

Ekkor a becsületbíróság újra behívja Á-t is, meg B-t is, amikor B-nek bocsánatot kell kérni Á-tól.

Ezzel azonban B-re nézve az ügy nincsen egészen befejezve, mert az a kötekedő lény, aki azt tapasztalja, hogy egyszerű bocsánat kéréssel jóvá teheti botlásait, nem fog tartózkodni újabb okvetetlenkedéstől. Ezért kell vezetni az ilyen ügyekben szereplő egyénekről egy nyilvántartást. Ebből a nyilvántartásból kitűnne az, hányszor került ki már az illető becsületbírósági eljárásból vezeklésre ítélve? Ha harmadszor kerül bele a nyilvántartásba, a becsületbíróság ki-mondja rá a bojkottot.

A becsületbíróságot a társadalom legkiválóbbjai közül kell összeállítani, de mindig idősebb férfiakból. Számuk lehetne — mondjuk egy akkora városban, mint Nyiregyháza — 30—40, kik közül sorsolás útján jelölnének ki ötöt minden egyes ügyben.

A tábla, mely a fővárosban székelne, természetesen több tagot számlálna és mint mondtuk, az alsó becsületbíróság ítélkezését bírálná felül ki nem elégitő esetben.

Az egész intézmény egy — meghatározott időszakonként megjelenő — közlőnyt tartana fenn az eljárások folyamán eljárási költség címén befolyó összegből s ebben a közlőnyben adná hírül a megjegyzettek neveit, a szükséges tanácsokat, esetleges reformokat, s egyáltalán tájékoztatást nyújtana az egész becsületügyi eljárásra nézve.

Tettlegességek esetében nem volna bevárando a harmadszori visszaesés, azilyent vagy a rendes birói fórumhoz kellene utasítani, vagy súlyosabb esetben, mikor t. i. pusztán krakélerségről van szó, egyenesen kimondani a bojkottot. Ez azonban már annyira részletkérdés, mely megoldását akkor találná, ha a társadalmi bíróság ügye olyan szerencsés mederbe kerülne, hogy már

TÁRCA.

A költészet szentháromsága.

A hit, remény és szeretet
Mind egy anyától született.

Aki nem ismert hitet,
Hogy' remélt, hogy' szeretett?

Ki nem ismerte reményeit,
Hogyan szeretett, hogyan hitt?

És ki soha nem szeretett,
Hogy' hitt s hogy remélhetett?

Styx.

Az Élet négy édessége.

A tavasz, nyár, ősz és tél
Négy szaka az évnek,
Ennél szebb négy édessége
Van az emberi létnek.

A mindent üdítő szép tavasz
Az évnek első része:

Léted első édessége
Az édes anya teje.

Utána jó a meleg nyár,
Az évnek másod szaka;
Léted másod édessége vár:
Hű szeretőd csókja.

Őszben érik meg a szőlő
S vig szüretét várja:
Léted harmad édessége
A bor hevítő lángja.

Eljő a zord, hideg tél,
A hosszú évnek vége,
S léted negyed édessége:
Ellenséged vére.

Styx.

Ismerek . . .

Ismerek egy édes lánykát,
Szép, akár egy álomkép.
A szeme az sötét éjféli,
Oly szépet nem láttam még.

Rebesgették, mondták róla
Az emberek szerteszét,

Hogy a lányka hideg, rideg,
S nagyon óvja a szívét.

De én tudom, s csak én tudom:
Nem igaz a süttetés . . .
Szép leánya, szerelmedről
Ne is tudjon senki más . . .

Neuman Albert.

Asszonyokról—asszonyoknak.

(Folytatás.)

Mikor a sátorba értek, Ráchel a férfiak hálóhejének ajtajáig kíséri fiát:

— Aludj, csendesen — szól hozzá és bucsuzóul gyöngéden átöleli.

— Jehova őrködjön álmaid fölött — válaszolt a gyermek álmosan. Félrehuzta a hálóhely nehéz függönyét és betámolyog rajta. A bevetődő fénytől felébred egy percre az ajtóval szemben alvó nagypapa.

— Ki az? Mit csináltok? — kérdé.

— Én apám! Aludni megyek, mormolja és már levetette saruit, ruhástól ráveti magát a puha szőnyeges fekhelyre. Csend lett. Az öreg zsidó sem szól, a fiu pedig alszik.

Borzalino kalapok, vállkendők, kötött

kabátok, cipők stb. rendkívüli nagy választékban

érkeztek

Eisler Károly

cipő-, kalap-, női-, férfi- divatárú házába.

NYIREGYHÁZÁN. Telefon szám 114.

a szervezetéről, szabályairól is szó lehetne.

Alapeszmének egyelőre — azt hisszük — elég ennyi is. Melegen ajánljuk azok figyelmébe, akiknek elég hatalmuk és befolyásuk van ahhoz, hogy a kezdeményező kongresszus egybehívását keresztül vigyék. Ha aztán megindul a dolog, mi teljes erőnkől ott leszünk s a nyomtatott betű erejével megyünk a harcba, melynek az lesz a célja, hogy a párbajmániát, a krakélerséget eltörölje a föld színéről.

Húsz milliós alapítvány.

Különvélemény Kaszelikről.

A napokban vált köztudomásúvá, hogy egy többszörös fővárosi háziúr végrendeletében 20 millió koronát hagyományozott társadalmicélokra.

Pár hónappal ezelőtt még végig járta kocsiján a főváros utcáit és egyenlő fölényvel nézett keresztül urak és szegények feje felett. A vén zsugori nem adott senkinek semmit és nem kért senkitől semmit. Amikor elhalt, kicsik és nagyok megmosolyogták különködéséért. — Rosszabbnál-rosszabb viceket faragtak rá, mert nem építette fel fővárosi telkein a palotákat, mert könyörtelenül bevasaltatta követelését minden adóstól még ha az mindjárt házbér címen is keletkezett.

Most már ismerjük a végrendeletből a „nagy emberbarát“ cselekedetét. A legtöbb ember azonban nem keresi annak indító okát, hanem a régi vicek fordítottját igyekszik helyette elpattantani Kaszelikra és rokonságára. Most már nem a vérszopó háziurat, hanem a társadalmi kérdéseket orvosoló embert gunyolják ki, mert nagy vagyonából nem járt dáridózni, nem kártyázott a kaszinókban, nem igyekezett fenekig őríteni az élvezetek poharát, vigkedvű nők társaságában.

Ennek a Kaszeliknek pedig igaza volt. Cselekményeinek indító okait lélektanilag kell boncolgatni, ha megakarjuk azokat érteni.

A lapok kuriozusként hozták, hogy azért nem építette fel a palotáit, mert hajdan, circa

Ráchel, midőn fiától elvált, ott maradt állva az ajtóban. Majd összeborzadt, majd kacagni szeretett volna. Tágra nyílt szemekkel bámult maga elé.

— Tul vagyunk . . . suttogta, könnyebűlten sóhajtván fel és előre lépett egy lépéssel. A fal mögül a gyermek fészkelődése és nyögése hallatszott ki, mire az asszony újra megállt és hallgatódzott.

— Oh borzasztó! Micsoda gyermek! . . . Milyen bajt okozhatott volna! . . . Hideg borzongás fut végig rajta e gondolatnál, de még azon veszély képe, mely fenyegette, ki sem bontakozik, midőn már más érzések hatása alá kerül. Sebaj, gondolja magában, csak hogy tul van rajta és fia, meséjét elfogadva, most már nyugodtan alszik. A jövőben pedig, majd gondoskodik ő arról, hogy fia éjnek idején el ne hagyassa a sátoit, mert még sem járja, hogy ő egy ósdi vallásban nevelt gyerek miatt úgy éljen, mintha Fáraó rabszolgája volna.

— Vetkőzöm — szól be a szolgálók lakába s azután belépett saját háló helyére. A jó illatra való olajok bódító szaggal töltötték el a drága szőnyegekkel teli helyet, melyet a nehéz bordó ajtó és nyílás fedőkön átverődő fény izgatón sejtelmessé tett.

Ráchel leült egy alacsony kerevetre és lábával türelmetlenül borzolta a hosszú selymű szőnyeget, míg csak félre nem hajlott a függöny s be nem lépett rajta két szolgáló. Az egyik ugyanaz a telt idomu, kemény husu rabszolga lány, ki az éjjel vele volt, fésűket, szelencéket és korszokat hoz kezében. A másik egy ráncos képű öreg asszony, széles edényt hoz, karján

30 évvel ezelőtt, a székesfőváros egyik hivatalnok a győz székrozza, amikor a terveket be-terjesztette felülvizsgálás végett. És Kaszelik elfogadta a kihívást, amikor a tanács szentesítette az akadémikusoktól. Visszaadta kamatostól a kölcsönt, nem épített dacára annak, hogy a főváros polgármestere személyesen és küldött-ségek útján kérte fel arra. Neki nem imponált a közbiztonságra, a szépségre, a nagyobb anyagi haszonra való hivatkozás, ő behizonyította a tulajdonjog szentségét a kéréssel jövőknél ép úgy, mint ahogy az első időszakban a büntetéssel fenyegetődzőkkel szemben tette. Az a passzív viselkedése erős válasz volt ugyan ő szekaturára, de azt megértik mindazok, akiket valamelyik hivatalnok egyszer-másor már megakart tanítani. Nagyon sok ember van azok között, akik basáskodnak a bizalmi állásban a helyett, hogy a közcélokat szolgálják.

„Nem engedett el senkinek egy krajcár adóságot sem. Nem ajándékozott meg senkit egy vassal sem.“ Ezeknek a vádaknak a felvetése világítja meg legjobban a mai társadalom ferde gondolkodását. A legtöbb ember ma kötelezettségeket vállal anélkül, hogy számot vetne teherviselő képességével. Nagy a luxus és az urhatnamság. Drága lakást, finom öltözetet, inyenc ételeket vásárol a legtöbb ember azzal az utógondolattal, hogy törődjön az árával az, aki adta. Ilyen lelketlenül gondolkodik ma az emberiség tulnyomó része, akikkel szemben nagyon is indokolt ha a Kaszelik Jakabok őket kötelesség tudásra tanítják. Nem ott van a hiba, hogy behajtatta az elhunyt a házbéreket, hanem ott, hogy kötelezettséget vállaltak arra a bérbevevők. Kaszeliknek pedig jó szíve volt, de ő mint kötelességtudó ember nem értette a tréfát. Amikor a tartozásokat behajtotta, rákényszerítette a könnyelműen gondolkozókat egy kis akaratlan takarékoságra. Ez a nagy emberbarát belátta, hogy a mai számítás nélkül élő emberiség sok kis gyermeket hagy gondozatlanul. Ha a házbéreket elengedi lakóinak és más viselkedéseiben is „humánus“ lesz, akkor azoknál emelkedni fog az elvezetekre fordított összeg. Többet néznek be az orfeumokba, jobb ebédeknek esznek, de a gyermekeknek félre nem tesznek semmit. Minden napnak leszakítják a virágát, szóval testestől-lelkestől pestiek lesznek.

Kaszelik tudta azt nagyon jól, hogy akik

fehér gyolcs ruhákat. Mikor Rachel megpillantja éjszakai kiserőnjét felugrik:

— Miért nem jöttél vissza? — kérdi.

— Oh jó asszonyom ne haragudj — szembe jött velem a szép pásztor. Egész éjjel aludt, oly piros pozsgás, oly egészséges, oly szép.

— És? Na?

— Először átölelt és kért, könyörgött, bárányt ígért, még a könnye is csurgott, de én hozzád akartam menni. Am egyszerre megharagudott és megforgatta a levegőben nehéz fejű botját. Ekkor oly szép volt . . . oly szép . . . mikor úgy értem haragudott a nagy erős ember . . . És . . .

— És?

— És . . . ha . . . ha . . . ha . . . mire kimentem volna már a sátrak felé láttalak benneteket menni. — Mindannyian kacagtak. Bohón, gondatlanul. Rachel kerevetére ült. Az asszonyok leoldották saruit, megmosták lábait illatos olajjal kenve be e fényes creol bőrt. Mikor hosszú fekete hajából kiszedték az ékszeret, a scarabeuszokat, a fésülés egyhangú üteménél elkezdtek beszélgetni.

— Világ szép asszonya — tudod, hogy Leila ott hagyta Raabot, mert nem ontá érte vérét, mint teszi a tied. Az irigység dolgozott nála, mert érzi, hogy olyan mint te nem lehet soha. Böröd harmat üdesége, hajad éji feketéje, ölelésed forrósága, nézésed észbontó láza örjithet férfit — de Leilla? Ha-ha-ha!

Aggastyán.

(folyt. köv.)

gyermekük jövőjével gondolnak, és rendes családapák, azok nem kérik a házbér elengedését. Olyanok voltak arra ráutalva, akik nem tudnak pénzzel bánni, akik nem ismerik a 2x2 családhatatlanságát. Ezek gyermekeinek volt a patronusa a jó Kaszelik Jakab. Én nem tekintem másnak őt, mint egy gyermek felnevelő jótékony intézmény pénztárosának, aki óriási vagyont szerzett össze tisztességes uton, az emberek gyarlóságának felhasználásával, hogy abból felneveltesse azok nyomoruságra jutott gyermekeit.

Adjon az Isten nekünk minél több Kaszeliket. Adj a Isten, hogy velem együtt mások is megérthessék az ő magasztos gondolkodását.

Robur.

A nőmozgalom ellen.

Az ellenségnek útját álljuk! Ez a legujabb mozzanata a nőkérdésnek, amely korunknak annyi kiváló szellemét foglalkoztatta. Egy magas piedesztálról adják meg a jelzést: Tilos! Gruber Miksa, a nagytudományu professzor, aki maga még húsz évvel ezelőtt buzgózkodott, hogy a nők részére a tudományos pályákat megnyissak, most búabánón veri mellét és azt mondja, hogy a jóból megártott a sok, hogy a nőmozgalom túltengésének útját kell állni és hogy oda kell visszatérnünk, honnan kiindultunk.

A tudós tanárt egész Európában első szaktekintélynek tartják a fajhigiéna kérdéseiben. Szellemesen tudja kifejteni, miképpen lehet nagy városoknak és népeknek becses egészségét fenntartani, miképpen lehet nemzeteket felvirágoztatni vagy romlásba vinni. S ő, a nagy higienikus, jósolja nemzedékünknek, hogy csúfosan csödbe jut, ha tovább is ily módon gazdálkodik törzstökéjével, az asszonymyal, mint eddig.

Az úgynevezett nőmozgalom szerinte közgazdaságilag nem más, mint a kapitalizmus terméke és ideális szempontból nem mas, mint a liberálizmus produktuma. Mind a két jelenség szerinte csak betegségi tünet. A kapitalizmus, amely annyira vitte, hogy nőket és gyermekeket házon kívüli munkálkodásra kényszerítene, hogy az élet bajait leküzdhessék, átoknak mondható. A liberálizmus, amely az individualizmus-hoz, az egyes embernek túlhajtott megbecsülése és a „személyiség“ önzésére vezetett, az sem más, mint átok. Ez okozta az intellektnek neveléses túlbecsülését, az úgynevezett tudásnak, a sok „ismeretnek“ felhalmozódását az egyén, az egyes ember agyában. Ez a műveltségi filiszterségnek hamis ideálja megvakított és tévutra vezetett bennünket. S mióta az asszony is ezt az ideát magáévá tette, nagy veszély háramlott belőle az emberiségre.

Egy „Fajhigiéna és leánynevelés“ című iratban kifejti a tudós tanár ezen az alapon az eszméit. Népszerű és mindeankitől megérthető módon elmagyarázza, hogy helyesen cselekedtek, amikor bizonyos pályákat megnyitottak a nők részére.

Az elhagyott és gazdaságilag megszorult nők ekszisztenciát biztosíthattak maguknak. A szociális és a gazdasági szükség tette a nőkérdést korunk érthető termékévé.

S még az sem volt elvetendő, hogy a szellemi átlagon felül emelkedő nők részére megnyitották a magasabb szellemi pályákat. Ő maga pártolta a mozgalmat, amely azt célozta, hogy a nőket az orvosi pályára bocsássák. Női gyermekorvosok, példának okáért, nagy hasznára válhatnak az emberiségnek. S mindig lesznek olyan női természetek, amelyek inkább csirák, mint nők, amelyek szellemileg közelebb állanak a férfiukhoz, mint a nőkhez. Ezeket ne hátráltassák a fejlődésben.

De a tudományos pálya divattá vált. S ennek a divatnak azt kívánja a tanár, hogy az ördög szántson barázdát a hátán. Szerinte örültség, hogy az állam leánygimnáziumokat létesít és a női ifjuságot a tudományos pályára csalja. A nő mint olyan nem teremődött ezen pályákra, mert képtelen, nem személyes munkacélokat szem előtt tartani. Az asszonymról nem

TELEFON 129.

NAPERNYŐK, BATIST és CSIPKE BLOUSOK

Kohn Ignátz női-, férfi divat és rövidáru üzletében.

TELEFON 129

az idén előrehaladottságánál fogva mélyen leszállított árban kaphatók:

lehet mondani, hogy nem ér annyit, amennyit a férfi, hanem azt lehet róla mondani, hogy saját értéke van. Egész lényének vannak saját törvényei, amelyek ellen büntetlenül erőszakot nem lehet elkövetni. Eredetileg kiindultak abból, hogy nem szabad lehetlenné tenni, hogy az asszonyok a férfiak pályáin is működjenek. De hol tartunk most? Megindították az árt, lerombolták a kultúra védőgátait, hogy árnyék után kapdossanak és a női természetet hamis utakra tereljék.

„Vissza!” legyen szerinte a jelszó. A nőnevelésnek csak egy becsületes célja lehet; a lányokat becsületes hitvesekké és családayakká kell nevelni. A többi mind csak kivételes jelenségnek tekinthető. Első sorban kell egészségükre, fejlődésükre és nő ösztönük fejlesztésére ügyelnünk. A női természet nem bír el sem testi, sem szellemi túlerőltetést, ha természetes funkcióit egészségesen akarja elvégezni. Több nyugalomra, hosszabb tartamu alvásra van szüksége, mint a férfitermészetnek. Miért? Azt már az tudja, aki a fajfertartás talányát a női testbe helyezte.

Az ugynevezett női kérdés szükségletől keletkezett. S az, aki nincsen szükséglen, aki nem szorult meg, tartsa magát távol minden hivatástól, amely a család köréből a férfiaknak a létért való küzdelmébe vezet. Minden nőnek tudnia kellene, hogy a nőiség koronája nem lelhető ott fel. Ez a házban rejlik, a misszióban, amely reá mint hitves és mint anya vár. Ezen nem változtathat senki, ennek így kell maradnia, mert különben degenerálódnak, elzülkenek a nemzetek. Az állam, amely a nőket a családból kicsalja és nekik azt mondja, iparkodjanak, hogy orvosok, hivatalnokok stb. legyenek, az alássa létalapját.

Minden haladás jó, mindaddig, míg saját magának torzképévé nem válik. S a nőkérdés azzá vált.

Gruher tanár szerint az asszonyok csak egy téren zseniálisok, a szerelem terén. Minden más téren kontárok. A nő értéke az emberiség boldogságára nézve megmérhetetlen, de nem szabad eltéveszteni azt, amiben az érték rejlik és miben érvényesül. A divat a legjobb uton van, hogy az egész világból tébolydát csináljon. A mindig lármázó feministák nem tudják, mit csináljanak. De azért nem kell nekik a lüneket megbocsátanunk.

K.

MUSCHONG-BUZIASFÜRDŐ
BUZIÁSI PHÖNIX ÁSVÁNYVIZ

BAKTERIUM-MENTES
természetes ásványviz
ÜDIT GYÓGYIT. ÜDIT GYÓGYIT

Vese- és hólyagtajoknál, a vesemedence idült hurutjainál, húgykő- és fényképződésnél, a légutak és a kiválasztó szervek hurutos bántalmainál kitűnő hatásának bizonyult.

ORVOSLAG AJÁNLVA.
Főlerakat:

Wassermann Sámuel

fűszerkereskedésében

Nyiregyháza n.

Telefon szám 121. 331-5-8

A községek és a tűzoltók.

A törvény értelmében kellene, hogy a községek a tűzoltósággal szoros kapcsolatban álljanak és hogy természetes pártfogói és előmozdítói legyenek. Hiszen a községek megszabadulnak egy kötelezettségtől, amelynek különben a községeknek kellene eleget tenniük. — Sajnálatos tény, hogy ez nem mindenütt így van. Sok község véletlenül keletkezett egyletnek és szükséges bajnak tekinti a tűzoltóegyletet. S nem is törődnek avval, miképpen tartják fenn magukat. De most már minden ellenmondás nélkül megállapítható, hogy a községek jó nagy részében tért hódított már az a tudat,

hogy a tűzoltóság nagy hasznára van a községeknek.

Hiszen ők fojtják el csirájában a tűzveszedelemet s sok más esetben is rendelkezésére állanak a községeknek, ha valamely nagy csapás szükségessé teszi közreműködésüket.

A legjobb tűzoltószerek holt gépek maradnak, ha nincs hozzáértő ember, aki azokat kezelni és jókarban tudja tartani. S kik teszik ezt minden ellenszolgálat nélkül? Csakis az önkéntes tűzoltók. De miután a legtöbb esetben a felszereléshez szükséges pénzt szubvenciók, gyűjtések, ünnepélyek rendezése stb. révén szerzik, a községeknek nincs egyéb feladatuk, mint egy alkalmas taktárat a szerszámok részére átengedni, ami öppenéssel nem kárhavesztett tőkebefektetés.

Az 1868. évi miniszteri rendelet értelmében tartozik minden község, a szomszéd községeket tűzvész esetén a mentési munkálatoknál támogatni. Alár van a községben tűzoltóság, akár nincs, fedezni kell a szomszédok segélynyújtása által felmerült költségeket a községi pénztárból.

A pénzsegélynél, amelyet egyes községek a tűzoltóegyleteknek nyújtanak, sokkal többet ér az erkölcsi támogatás, amelyben a községek részesíthetnek, amikor arra szorul a tűzoltóság.

Aránylag csekély pénzközlő hozzájárulás a tűzoltóság felszereléséhez és alkalmas időben tanúsított jóindulat hozzá járul a tűzoltóság gyors fejlődéséhez. A községek, amelyek anyagi és erkölcsi támogatásban részesítik a tűzoltóságot, kellő védelemben is részesülnek, ha a város kakash az élet- és vagyontbiztonságot veszélyezteteli.

K . . . . . s.

Nincs hitele a magyarnak!

Irta: Pallós Árpád dr.

Még a koalíziós kormány próbálkozott megvele, hogy az ország pénzügyi szükségletét nem a megszokott a biztos pénzügyi piacokon igyekezék kielégíteni tehát nem Ausztriában mint azt az előző kormányok tették, hanem az angol s kiváltképpen a francia pénzügyi piacokon igyekezett ezeket fedezni.

A már megkezdett tárgyalások egy nagyobb álamköltsön ügyében, így mintegy örökségképpen maradt az új kormányra s az most vajudik ebben a kérdésben. A kölcsönügyi tárgyalások ma olyan stádiumban vannak, hogy a magyar kormánytól, a kölcsön folyósításának egyik feltételül olyan közjogi lehetetlenségeket követelnek a francia pénzügyi emberek, melynek teljesítése egyrészt a magyar kormány részéről lehetetlenség, a francia kívánság pedig ismételt dekumentációja, azok közjogi járattanságának, ami különben nem újság. A kölcsön fejében azt kívánják ugyanis, hogy egyrészt a Déli vasut elsőbbségi részvényeinek régen beteg ügye orvosoltassék, másrészt az ausztriai petroleum ügyében is a magyar kormánytól kívánnak döntést illetőleg intézkedést. Mindkét kívánságuk közjogi szempontból abszurdum. Miképpen kívánható Magyarországtól, hogy az Ausztria legfelsőbb ügyeibe avatkozzék, mert a francia érdekek úgy kívánják. Hiszen akkor csak ott volnánk mint az ismeretes mádi hitsorsos, megint csak Ausztria kegyét kellene kunyorálnunk, hogy kölcsönkérésük teljesítessék s akkor már talán sokkal egyszerűbb mindjárt a kölcsönnel fordulunk Ausztriához, az legalább nem fog ilyen abszurd közjogi lehetetlenségeket követelni rajtunk.

S ime ez az egyetlen üzlet megmutatta, minő nehézséggel kell küzdeni a magyar államnak egy kisebbségi kölcsönügylet lebonyolításánál, minő nagy lenne a telfordulás tehát, ha az egész pénzügyi forgulmunk, mely tulajképpen hitelen alapszik, nem a régi hitelezőnk, Ausztria, hanem idegen országok pénzügyi emberei által bonyolítatnék le.

Hiába esküdöztek a különbankosok arra, hogy csak válasszuk szét a közös bankot az idegen pénz csak úgy özlök majd hazánkba. Dehogyan özlök! Láthatjuk, hogy senki sem tudja mitevő legyen hol kezdje el a dolog végét meg-

ragadni. Ha már ilyen kisebb pénzügyi manipuláció Ausztria engedékenységén; tehát kegyen keresztül bonyolítatható le, ugy a későbbi s a régi hitelezőt kielégíteni szükségelt tőkék megszerzése minő nehézséggel járna s minő engedékenységet követelné Ausztriától?

Hiszen akkor megint csak Ausztria diktálna nekünk és még haszna is elmaradna sokkal különb feltételeket követelné rajtunk akkoriban, mint mostanság a franczi fináncz kapacitások.

A külföldi tőke tehát egész bizonyossággal megállapítható, nem özlök hazánkba s ha mi is reájuk szorultunk, akkor épen úgy kell majd nekünk is megállapodnunk előszobáznunk, mint ahogyan azt a Balkán államok teszik, hol maga a miniszterresidens kunyorál egy-egy kisebb kölcsönt a nagy pénzügyemberektől.

Es kommt selten was besserer nach! mondja a közmondás s ez esetben is tökéletesen igaz van. Ritkán jön jobb a régi után s épen azért nem ajánlatos a különbankkal kísérletezni akkor, mikor tőke szegény országunk nagy hitelre szorult s annak kielégítése Ausztrián kívül egyelőre nincsen biztosítva.

Ma még nincs hitele Magyarországnak a külföldön. Nincs pedig ma azért, mert hiányzik a hitel biztosítékai az ipar és kereskedelem ama magas foka, melynél a hitelnyújtás indokolt és jogosult. Ha majd nálunk is a nagy ipartelepek kéményeinek tizezre ontja a kormos, fekete füstöt, hanem a földművelés, hanem az ipar és kereskedelem lesz bázisa országunk jövedelmi forrásainak, akkor majd beszélhetünk az önálló bankról, a külföldről beözönlő idegen pénzekről. De addig maradjunk meg szép csendesen a régi hitelezőnk atyai jóindulatu segítségével s ne dobjunk el a meglevőt, míg nem biztosítottuk a jövődőt.

A középosztály és a drágaság.

Az emberek, a kik mindent a szürke szemüvegen keresztül néznek, rosszat jósoltak és jóslásuk be is vált. Sőt a mi több, a tények túllícitáltak a jóslást, mert azon a napon, a melyen az ország határai megnyitak a román husnak, meg drágult a hus, olyannyira, a mint azt azok sem merték remélni, a kik már nagyobb áremelkedésbe is belenyugodtak. S a mellett tetszelegnek még a mézárosok, a kik az áremeléssel a gazdasszonyokat megrémítették, abban a kedélyes biztatásban, hogy az áremelés még nem érte el tetőpontját hogy a többi élelmiszerek drágulása is napról napra fokozódni fog. Valamint az ujonnan épült hidakat megterhelési próbáknak teszik ki, próbálkoznak a középosztállyal is és vállára napról napra több terhet rónak, hogy megtudják, mekkora a hordképessége ennek a tiszteletré méltó osztálynak, a melynek jövedelmi forrásai a legszűkebb határok közé szorultak.

Szomorú tény, hogy a középosztály leginkább veszi ki részét az élet terheiből és hogy legkevesébe van módjában, csak addig nyujtozkodni, a meddig a takaró ér. A társadalmi előítéletek kényszerítik, hogy szomorú helyzetét a dobra ne üsse. Kivételes helyzete pedig nem engedi, hogy a kiadások többletét másokra áthárítsa, amint azt a kereskedők, iparosok és munkások teszik. Ma már a középosztályt a cifra nyomorúság uralja. A fix fizetésből élő állami, községi vagy magán hivatalnok élete áldozatoknak hosszú láncolata, ha adósság csinálással — pedig kölcsön kenyeret könnyek keseritene — meg nem reperálják a kedvezőtlen helyzetet.

Ez a nyomorúság mely leginkább a nagy drágaságnak tulajdonítandó, az agrár áramlat túltengéséből ered mindenütt, ahol az agrár mozgalom elhatalmosodott, panaszkodnak drágaságról és nyomorúságról. S a harcias agráriusok működése szolgálja a nagybirtokosok érdekeit és nem a kiscgazdákét. A kiscgazdák hasznos a magas marha- és gabona árakból elenyészően csekély, mert kevés a marhája és kevés a gabonája. A nagybirtokos a ki sokat ad el és keveset vásárol, bezsebeli könnyörtelenül az áremelésből folyó hasznot. Azért tiltakozik a marha, a hus, a gabona bevitele ellen, de még az sincs persze inyére, hogy a kivitel a mely annyi hasz-

Intézeti kelengyék

fiu és leány ingek, harisnyák, zsebkendők, leány kötények stb. stb. óriási választékban kaphatók:

Stern Sándor

uri és női divatüzletében Pazonyi-u. 2.

nohoz korlátoztassék. Az agráriusok kiszipolyozzák az egész lakosságot. Magától értetődik, hogy az intelligens középosztály sínyli meg leginkább ezt a politikát mert nem tud ellene védekezni. Kereskedők és iparosok kartelekkel dolgoznak a maguk érdekében, de a középosztály szervezetlen és tehát védtelen. Az állami hatalomnak kellene itt közbelépni és az agrár mozgalmat, a mely ennek a nyomorúságnak az okozója, egy kicsit sarokba szorítani. Nyissák meg a határokat az olcsó husnak, bárholnan is hozzák azt és vegyék üldözőbe az élelmiszerekkel való uzsoráskodást, a mint azt már Franciaországban tervezik. Csak ilyen erélyes lépések akaszthatják meg a nagy drágaságot fokozatos haladásában.

Hirek.

— **Kinevezés.** A m. kir. pénzügyminiszter Szlavik Kálmán végzett joghallgató, nyitrai lakost a XI. fizetési osztályba ideiglenes minőségű állami végrehajtóvá a nyiregyházi m. kir. pénzügyigazgatósághoz kinevezte.

— **Tanítók gyűlése.** A „Szabolcsvármegyei Tanító-Egyesület” nyiregyházi járásköre, Nyiregyházán a városháza nagytermében szeptember 21-én szerdán d. e. 9 órakor rendes közgyűlést tart. Több érdekes előadás van napirenden.

— **Napkeletről.** Pröhle Vilmos nyiregyházi tudós profeszort egekig magasztalja a magyar kritika abból az alkalomból, hogy fényes stílusú, gyöngyörökből összerótt „Napkelet”-ről című munkája megjelent. Megemlítésre méltó különösen az a lelkes hangú ismertetés, a melyet Hetényi Imre a Budapesti Hírlap mult vasárnapi számában közölt. A lelkes fogadtatás, a melyben Pröhle könyve a kritika részéről részül, nem hat ugyan reánk meglepetésszerűen, de mint hü krónikásai az irodalmi eseményeknek, kötelességünknek tartjuk, Pröhle sikereit is feljegyezni.

— **Nyiregyházi atléták diadala.** A Debreczenben megtartott atlétikai versenyen a nyiregyháziak szép sikert arattak. A verseny a következő eredménnyel végződött: 60 m. jun. síkfutás: 1. Kiss (Nyiregyháza) 7.4 mp.; Diszkosvetés: 1. Privnyik Gyula (Nyiregyháza) 38.3 m. Félangol mtf. síkfutás: 1. Kiss (Nyiregyháza) 2 p. 14.8 p. Negyed ang. mtf síkfutás: 1. Garai (Nyiregyháza) 55.8 mp. Kalapácsvetés: 1. Grossmann Alfréd (Nyiregyháza) 29.76 m. Az utóbbi versenyben Pál Sándor második díjat nyert. Azonkívül Szamuely Jenő harmadik lett a junior negyed angol mértföldes síkfutásban.

— **Kirendelés.** A m. kir. igazságügyminiszter a nyiregyházi kir. törvényszék területére vizsgáló bírónak Kunfalvy István kir. törvényszéki bírót rendelte ki.

— **A gazdaggyűlés.** A hajduvármegyei gazdasági egyesület választmánya mult szombaton ülést tartott, a melyen elhatározta, hogy a nyiregyházi gazdaggyűlésen és a kiállításon képviselik magukat és felhívja a gazdákat, hogy minél számosabban vegyenek részt rajta.

— **Uj név.** Blau Imre nyiregyházi lakos nevét belügyminiszteri engedéllyel Gergelyre változtatta meg.

— **A máriapócsi kolera hírek.** Az ellenőrizhetetlen hír kovácsok világgá kürtölték, hogy Máriapócon a bucsusok közt kitört a kolera. A hír eljutott mindenová, ahol emberek vannak, kiknek inukba száll a bátorságuk, ha a koleráról csak szó esik. Volt is rémüldözés minden felé. De szerencsére nem bizonyult valóznak a kózsá hírek. Máriapócon és környékén kifogástalanok az egészségügyi viszonyok. Mikecz Dezső alispán a vármegyei főorvossal egyetemben megtették különben a szükséges óvintézkedéseket, hogy a külföldi bucsusok a járványt behurcolják.

— **Szállítás a hadseregnek.** A nyiregyházi, m.-szigeti, munkácsi és szatmári cs. és kir. ezredek termény és kenyér szállítására a kassai hatodik hadtest ajánlati tárgyalást irt ki. Határidő szept. 22. Értekezhetni a debreceni kereskedelmi és iparkamaránál.

— **Pályázat egy község-háza elkészítésére.** Nyirbátor község előjárósága egy község-háza építési terveinek elkészítésére pályázatot hirdet. Első díj 800, második díj 500 és harmadik díj 300 korona. A pályázatok október 25-ikéig nyújtandók be a község jegyzői irodájában.

— **A kiállítás sikere.** Még csak egy hét mulva nyílik meg a nagy körültekintéssel rendezett kiállítás, de már most is biztosra vehető, hogy erkölcsi és anyagi sikere lesz. Önműnkre fog szolgálni, ha ilyen értelemben fogunk róla referálhatni, ha a kiállítás kapui bezárulnak. Egyelőre csak azt konstatáljuk, hogy az érdeklődés a kiállítás iránt napról-napra fokozódik és hogy a bérleti jegyek minden várakozáson felül fogynak. A legnagyobb valószínűség szerint lesz a kiállításnak huszonezernél több napi látogatója. S ezt a helyi kiállításoknál fényes eredményt csak a kedvezőtlen időjárás ronthatja meg.

— **Szabolcsmegyei származású Gönczy Pál.** A tartozást, melylyel Gönczy Pál felszázados munkásságával nemzetét lekötölte, vasárnap róta le Hajszoboszló város közönsége, szoborral örökítvén meg „a nemzet iskolamesteré”-nek emlékét. Ekként aposztrofálják őt, a a szabolcsmegyei származású sebesi Gönczy Pált, munkássága felszázados jubileuma alkalmából és e két szó nem volt üres cím, hanem tömör összefoglalása, méltó megjelölése annak az áldásos tevékenységének, melyet a népnevelés, a magyar kultúra szolgálatában felszázadon át kifejtett. Ő teremtette meg a modern magyar népoktatást, meg a szakképzett magyar tanítótudományt. S így a magyar kulturális történetében maradandó emléket biztosított magának a Szabolcsmegyéből elszámozott Gönczy család ivadéka. A szoborleplezés alkalmából számos szabolcsmegyei is hódolt emlékének.

— **Meghívó.** A Magyar Gazdaszövetség folyó évi országos nagygyűlését szeptember hó 20-án, kedden, délelőtt 10 órakor, Nyiregyházán (Szabolcsmegye) a mezőgazdasági kiállítás területén fogja megtartani,

Budapest, 1910. augusztus 26.

Bernát István
igazgató.

Darányi Ignác
elnök.

A nagygyűlés napirendje:

1. Elnöki megnyitó.
2. Bernát István igazgató előterjesztései.
3. Mezőssy Béla orsz. képviselő: A magyar mezőgazdaság érdeke a jövő gazdasági kérdéseinek.
4. Mailáth József gróf: A földbirtokos szociális feladata.
5. Liphay Béla orsz. képviselő: A lőtenyésztés fontossága és iránya a kisgazdaságokban.
6. Meskó Pál titkár: A drágaság és a gazdák.

A nagygyűlés után délután 1 órakor társaslakoma a kiállítási nagyvedéglőben. Egy teríték ára 2 korona. A társasbédre jelentkezni lehet szeptember 14-ig a Magyar Gazdaszövetségnél (Budapest, IX., Üllői-ut 25.). Akik nem jelentkeznek és nem lesz ebédigazolványuk, azok számára helyet nem biztosíthatunk. Ebédigazolványt a Magyar Gazdaszövetségtől kell kérni, de az ebéd ára Nyiregyházán a vendéglőben fizetendő.

Kedvezményes vasuti jegyváltásra* szolgáló igazolványokat minden résztvevőnek készséggel küldünk, ha részvételi szándékát szeptember 14-ig bejelenti a Magyar Gazdaszövetségnél (Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz.) s a bejelentéshez az igazolvány kiállítás iránti kérelmében minden darab igazolványért 20 fillért csatolandó levélbélyegben.

Beszállásolás végett közvetlenül a „Szabolcsvármegyei Jubiláris Mezőgazdasági Kiállítás Lakásrendező Bizottságához” (Nyiregyházán) kell fordulni, ugyancsak legalább szeptember hó 14-ig levelezőlap útján, de akik nem akarnak előzőleg már Nyiregyházára érkezni, azok Debreczenben is megszállhatnak a következő szállodákban: Royal-, Bika-, Központi-, Frohner-, Kossuth-, Nemzeti-, és Széchényi-szállodákban. Nyiregyházán a következő szállodák vannak:

Korona-, Royal-, Japán-, Zrinyi-, Emke- és Pihenő-szállodák.

Nyiregyházán a gyűlés kezdetét három kürtszó fogja jelezni. A nagygyűlés résztvevői Nyiregyházán a kiállítás területére való belépésnél féláru (50 filléres) betépdíjat fizetnek a szövetségünk által kiállított igazolvány alapján. Ezért szeptember 14-ig azt is be kell jelenteni, hány igazolványt küldjünk.

* Az utazásra vonatkozó tudnivalók.

Odautazás:

1. Budapest keleti pályaudvarról indul Miskolcra át gyorsvonat d. u. 2 ó. 15 p. Nyiregyházára érkezik . . . este 8 ó. 43 p.
2. Budapest keleti pályaudvarról indul Miskolcra át személyvonat . . . este 10 ó. 15 p. Nyiregyházára érkezik . . . reggel 6 ó. 31 p.
3. Budapest nyugati pályaudvarról indul Debreczenre át gyorsvonat . . . d. u. 2 ó. 00 p. Debreczenbe érkezik . . . este 6 ó. 49 p. Nyiregyházára érkezik . . . este 8 ó. 24 p.
4. Debreczenből indul személyvonat . . . reggel 5 ó. 14 p. Nyiregyházára érkezik . . . reggel 6 ó. 35 p.

Visszaútas:

Nyiregyhá árol indul Budapest felé Debreczenre át . . . este 7 ó. 37 p., 8 ó. 57 p. Szerencsen át d. u. 3 ó. 44 p. 5 ó. 46 p. és este 8 ó. 58 p.

— **Egy öreg Don Juan.** Janik Ignác 56 éves ujfelhértői gazdálkodó, a ki nem régen már másodszor nősült, szerelmi ajánlatokkal halmozott el egy tizenhét éves leányt, de mivel ez meghallgatni nem akarta, magára sűrítte sréttel megtöltött fegyverét. Az öreg Don Juánt a kórházba szállították.

— **Megtamodott mandátumok.** A királyi Kuria tanácsai kitűzték a petíciók tárgyalási határnapját. Liptay Béla kisvárdai mandátuma ellen beadott petíciót tárgyalják majd márczius 7-kén. Förster József lesz az előadó. Vadász Lipót nyirbátori mandátuma ellen beadott petíciót pedig végleg visszautasították.

— **Vasaráthelyezés.** A kereskedelmi miniszter megengedte, hogy Balkány községben f. év október 25-ére eső országos vásár ez évben kivételesen november 8-án tartassék meg.

— **Színészetünk.** Zilahy Gyula színigazgató, a ki még e hónapban is le akarta magának foglalni a nyiregyházi színházat szeptember elsejétől több taggal egészítette ki társulatát. A társulat névsora a következő: Bárdoss Irma, Császár Kamella, T. Csige Böske, Gazdy Aranka, Huzella Irén, Kán Irén, Rónai Hermin, Huger Anna, Sárai Blanka, Uti Gizella, Szillassy Ete, Zilahyné S. Vilma, Borbély Sándor, Dési Alfréd, Czutor István, Ferenczy Frigyes, Horváth Kálmán, Irmay Béla, Ligeti Lajos, Mártonfy Róbert, Mártonfy György, Nádor Zsiga, Pataky József, Szánthó Jenő, Thury Elemér, Torma Zsiga és Zilahy Gyula. A társulat most tanulja be a téli ujdonságait. Hírlík, Zilahy nem jön le a kiállítás alatt, mert a szintársulattal közbe súlyos differenciái merültek fel, a melyeket kiegyenlíteni eddig sem sikerült.

— **Postai hír.** A nagyváradi magy. kir. posta- és táviratigazgatóság közhírré teszi, hogy Nagyálló községhez tartozó Nagybutyka tanyát a táviratigazgatóság távirat kézbesítő köréből 1910. évi szeptember 16-tól kezdve az ujfelhértői posta- és táviratigazgatóság távirat kézbesítő körébe osztja be.

— **Krudy Gyula mint drámaíró.** Krudy Gyula, a ki tárczáival és regényeivel a szépirodalom berkeiben díszes helyet foglalt le magának, ezuttal drámával próbálkozik. A kitűnő író egy történelmi háttérű darabon dolgozik, a melynek témája a történelem egyik nevezetes korszakában játszódik le.

— **Szállítás a hadseregnek.** A kassai hadtest a nyiregyházi ezred termény- és kenyér-szükséglete fedezés végett ajánlati tárgyalást tart. A feltételek megtudhatók a debreczeni kereskedelmi és iparkamaránál.

— **Kirakatverseny.** A nyiregyházi nagy napokhoz méltóan fog a kirakatverseny is lejárni, amelyen a kereskedők a kiállítás alkalmával rendeznek. A kirakatok, amelyekben

Ne tévovázzék, ha fáj a feje, hanem használjon azonnal

Beretvás pastillát,

amely 10 perc alatt a legmakacsabb migrain és fejfájást elmulasztja. Orvosok által ajánlva. **Ára 120** Kapható minden gyógyszerészhelyen. — Készíti

Beretvás Tamás gyógyszerész. Kispesten.

!! 3 dobozzal ingyen postai szállítás. !!

az áruk nagyobbára festői rendtelenségben fel voltak halmozva, művésziesen elrendezetten miniature-kiállításokká alakulnak át. Minden kereskedő olyanformán mutatja majd be raktáron levő árujából a legszebbet és a legizletesebbet, hogy az egész elrendezésen csak művészi szempontok fognak érvényesülni. Egyszóval valami látványosság lesz minden lépten-nyomon. A járó-kelőknek lesz miben gyönyörködni. A kereskedők pedig nagy erkölcsi diadalt fognak aratni.

— **Vásári krónika.** A mult heti országos vásár szokatlan forgalmas képet adott a városnak. Vevők és eladók szép számmal jelentek meg. Az üzleti része minden fennakadás nélkül bonyolódott le, mindamellett, hogy az eladók magas áron kínálgatták az árut. Egy-két bal esetet, egy csomó zsebtolvajlást és kisebb foku rendzavarást, leszámítva nem történt feljegyzésre méltó esemény a nagy sokadalom színképén. A rendőrségnek kevés dolga akadt, bár a kocsmákban az alkohol ördöge megszállta az embereket. A kisvasutak pedig „megtelt” kocsiikkal közlekedtek. Panaszt egyedül a piactér kövezése ellen volt és van, amelyen a parkot körül vevő mindhárom utvonalon egyszerre szedték fel a köveket és olyan kevés emberrel végeztetik a lerakást, hogy ezzel hetek óta életveszélyessé teszik a közlekedést, különösen este.

— **A debreceni ipar- és kereskedelmi kamara** megküldte ipartestületünknek a klosterenburgi szekerészet és utász ezredek szükségletének kimutatását a pályázni kívánókkal való közlés végett.

— **Építik a villamosvasutat.** A villanytelepen befejezték már az átalakításokat és felszerelték a villamosvasut és Nagykálló világításához szükséges gépeket. Megérkeztek már a külső vezetéshez szükséges oszlopok és huzalok is. A közigazgatási bejárás megtartása után rögtön hozzáfognak a külső munkákhoz.

— **Tűzoltó bál.** A gávai önkétes tűzoltó egyesület a Polgári rendelőben kedélyes és nagyszerű táncmulatságot rendezett saját pénztára javára. Jegyeiket megváltották: Nozdovicsky László 10 K-val, Lipschitz Vilmos, Engel Bertalan 4—4 K-val, Bihari Mór, Pethő Antal 3—3 K-val, Lipshitz Sámuel, Hangel Géza, Malik Antalné 2—2 K-val, Felülfizettek; Codarcsa Sándor 2 K 80 f., Kazár Ferencz 2 K, Rakovszky József, Bodó Endre, Szikszay Pál 1 K 80 f., Román Miklós 1 K 10 f., Csendes Péter, Kecskés József, Mirky Gábor 1—1 K, Petrovánszky László, Kapocsa József, Krecsák Pál, Hován Károly, Kovács Balázs, Szatke István, Várday Gábor, Berkó József, Kriston András, Perényi László, N. N. Raduly Etel, Tokárszky Tera, Gasper István, Schéfer Bertalan, Vinnai József, Demjén Ferencz, 80—80 f., Hornyák József, Pethő Sándor és András 60—60 f., és Bodnár Mihályné 20 f.

— **Eljegyzés.** Csillag Nándor a Szabolcsi Hitelbank revisora eljegyezte Márkus Vilmos a Hungária szálloda tulajdonosának és földbirtokosnak leányát Margitkát, Mátészalkán.

— **Schaumann Gyula gyógyszerész gyomorsója** több mint 30 év óta, mint dietikus készítmény a legjobb hírnévnek örvend, amit számos elismerő oklevél igazol. Előnyösen és megbízhatóan hat az emésztési folyamatnál, gyomorhajtásnál, savképződésnél, felbőffőségénél stb. úgy, hogy ez mint legrégebbi háziszor, nagy elterjedtségnek és közkeletűségnek örvend. Előnyös hatását, racionális összetételének köszönheti. A kényelmesebb és kellemesebb felhasználás végett Schauman gyógyszerész a gyomorsón kívül gyárt még gyomorpasztillát is, mely a gyomorsónak hatásával teljesen egyenlő. Az ára mindkét készítménynek ugyanaz, mint eddig: 1.50 korona dobozonként.

— **Klubközi atletikai viadal.** A Nyiregyházi Torna és Vívó Egyesület f. hó 18-án, vasárnap délután három órai kezdettel klubközi viadalt rendez a Debreceni Torna egyesület és a Tokai sportegylet részvételével a bujtosi versenypályáján. Az érdekesnek ígérkező mérkőzés egyes számai a következők: 100 yardos, 220 yardos és fél angol mértőföldes síkfutás, 4-szer 400 méteres stafétafutás, magasugrás rohammal, távolugrás rohammal, súlydobás, kalapácsvetés, rudugrás és magas ugrás helyből.

— **A tűzoltók** vasárnap nagy gyakorlatot tartottak a pázsiton. Ezt követőleg Antal János vendégül hívta az egész testületet. A héten megkezdte működését a kiállítási tűzörség is.

— **Védekezés a kolera ellen.** A belügyminiszter alispánunk indítványára betiltotta a máriapócsi búcsút. Rendőrkapitányunk személyesen járta be orvosi szakértőkkel az összes piacokat, vendéglőket, boltokat, húsárulohelyeket. Az udvarok tisztántartási szemléje újból kezdődik és a bűnösöket 600 koronára büntetik. A bujtosi csatornát is szorgalmasan fertőtlenítik. A taligásokat is ellenőrzik.

— **A pincérek jóbarát asztaltársasága** 20 koronát adott a rendőri segélyegyletnek, melyért ezután mond köszönetet *Kertész Bertalan*, elnök.

— **A városi cselédszerző és nyilvántartó intézet** a Széchényitéri Bazár épületben van.

— **50 hektoliter** kitünő öbor van eladó. Cím a kiadoban.

— **Régi magyar levélbélyegeket** boricékkal vagy anélkül vásárol lapunk szerkesztőségé.

— **Dalestély a kiállítás területén.** A Nyiregyházi Városi Dalegylet f. hó 20-án, az orsz. gazdaszövetség nagygyűlésének napján Kovách Gáspár karnagy vezetése mellett dalestélyt tart melyre már lázasan készülődik a számban és erőben megnövekedett dalegylet. A mű-orról annak idején tájékoztatni fogják a közönséget.

— **Kereskedők Évkönyve.** Az Ooszágos Magyar Kereskedelmi Egyesülés 1911-re is kiadja az evről-évre egyaránt értékes és praktikus tartalmával szakkörökben általános elismerést és kedveltséget szerzett Kereskedők Évkönyvét. Az Évkönyv karácsonykor megjelenő negyedik kötetét is ismert szakférfit írtak. A jövő évben két évi ciklusra végzendő országos adókievetés alkalmából az Évkönyv nagy részletességgel ismerteti az erre vonatkozó szabályokat. Az adóügy terén még a magyarországi cégek Ausztriában és az egyéb külföldön való megadóztatásának kérdésével foglalkozik behatóan az Évkönyv. Böven tárgyalja a lagutóbb megkötött román és szerb vámszerződést, szakmák szerint állapítván meg az új vámtételeknek magyar szempontból való jelentőségét. Közli a ránk nézve fontosabb export területek áruforgalmi statisztikáját. Behozatalunk, valamint mezőgazdasági és ipari termelésünk adatai kapcsán a hazai iparfejlesztés terén való teendőket tárgyalja. Külön fejezetben foglalkozik az Évkönyv az anektált tartományokkal. Ismerteti a mértékhitelítési szabályokat, különösen a legutóbb életbelépett és még életbelépő rendeleteket. Magyarítja az új vasuti üzletszabályzatot, az élelmiszer rendszert, az italmérés és dohány-elárusítási jogra vonatkozó szabályokat. Közli a fővárosi lakbér-szabályzatot, a posta- távirtda és telefon-szabályokat és tarifákat. Lesz az Évkönyvben azonkívül kereskedelmi címtár, különféle praktikus táblázat, hasznos utbaigazítás és tudnivaló. A **Kereskedők Évkönyvét**, melyet az O. M. K. E. tagjai költségmentesen, tagsági járulékok fejében kapnak meg, az Egyesülés megbízásából az idén is Beck Géza helyettes főtítkár szerkeszti.

— **Szilágyi és Diskánt** miskolci gépgyáros cég kitünő könyökszerkezetű és víznyomású borsajtóra, valamint legújabb „Villám” centrifugális bogyzó és zuzógépére felhívjuk olvasóink figyelmét. Kiemelendő különösen a cég által feltalált és készített Rákóczy, Kincsem és Hegyalja borsajtók, nemkülönben a nagyüzemi préseléshez készített Rákóczy-kettős kosaru sajtók, melynél a régi világ fából készített prése zsenialisan egyesítve van a modern technika vívmányaival. A sajtók felső része acél, alsó része faszervezet. Ennélfogva a must sehol sem érintkezik vasrészekkel, hanem csak a fával, ami a must színét, ízét, zamátját nem befolyásolja. A törkölyt sem kell összevagdálni, hanem kisebb darabokban is könnyen kilehet venni. Az 1901. évi temesvári, az 1902. évi egi és pozsonyi II. mezőgazdasági, az 1906. évi nagyváradi és az 1907. évi pécsi országos kiállításon a cég borsajtói első díjjal, arany éremmel s diszokével lettek kitüntetve. A cég ingyenes árjegyzékét kívánatra minden érdeklődőnek megküldi.

— **Leány és fiu fehérműek, harisnyák, zsebkendők** nagy választékban kaphatók Ungár Lipót áruházában Nyiregyházán.

— **Vadász-, flóbert- és revolver töltények, salon és kerti tűzijátékok** legjutányosabban beszerezhető Hirschler Mór fűszerkereskedőnél Nyiregyháza, Városház-tér 5. Ugyanott löpor árusítás.

— **Ékszer, órát, ezüstneműt** bizalommal s legolcsóbban csakis az országsszerle legjobb hírnévű Lefkovits Arthur és Társa debreceni cégnél vásárolhatnak. Árjegyzék ingyen. Választékokat szívesen küld.

— **Nyomatványokat** csinos kiállításban olcsón és gyorsan készít *Klaffer Ignác* legújabb gépekkel és betűkkel felszerelt könyvnyomdája Pazonyi-utca 9.

— **800 pár fiu cipő, 1100 pár gyermekcipő** igen olcsó árban árusítatik Friedmann S. Sándor cipő-áruházában Városház palota.

Felelősszerkesztő és laptulajdonos
Hlatky Schlichter Gyula.

A közönség köréből.

Az 50 éves menyasszony. — Gőzfürdői mizériák. — Pislognak a villamlámpák. — Kiállítási villamosvasut. — Nincs a Sóstón fürdő. — Tűzoltók emeletes létrája. — Oh jaj nem jön Zilahy. — Uj utcanévek. — Piaci bajok. — Kolerazár.

Nem tudom én miért, de a nyiregyházi felfordult állapotokat akaratlanul is a lakodalomhoz való készülődéshez hasonlítom. Az én illúziómat még az sem rontja el, hogy a sokadalom összejövése egybeesik a szabolcsvármegyei gazdasági egyesületnek — ennek a képzelt menyasszonynak — az 50 ik születésnapjával. Szóval erősen készülünk a vendégek fogadásához. Felveszi majd diszmagyarját Vay Tibor gróf is, a mi agilis főispánunk, aki majd elnöki méltóságából kifolyólag kiadó násznapyhoz illően feldicséri a tisztas menyasszony érdemeit.

A „Közvélemény” nevében mint kérő násznagy Darányi papa jelenik meg. Szerencsére elhozza majd hagyományos szemüvegét is, hogy azon keresztül csak a jót lássa meg. Szó ami szó, ha nem volna vele az a diplomatikus szemüveg, akkor az öreg sok mindent megláthatna. Fuccsba mehetne a házasság, zokoghatnának az örömszülők, akiket köznyelven Szabolcsmegyének és Nyiregyházának szoktak nevezni.

Ahogy a vonatról leszáll az ember, ott van a félig kész állomásunk. Szerencse, hogy nincs az ut kikövezve, mert ha az nem porozna, meglátná az utas a gyalogjáró hiányát, az ut csatornázatlanságát, sőt belátna tán a népkert pillangói közzé is. A legelső épület ami szembe ötlene neki, a gőzfürdő. Azon most egy hét óta dolgozik egy megbízható piktorsegéd. Veri a festéket erősen a falhoz s hogy az borsómódjára a járókelőkre és a járdára hull, az nem az ő hibája. Óva intek azonban mindenkit a bemeneteltől, mert úgy talál járnai, mint én. A napokban voltam ott, egy mogorva arcú bácsi fogadott, aki tán azért volt olyan mérges, mert egy kisgyerek tartott ott operai próbákat. Ijedten menekültem a sötét előteremből a kabinok közzé. Itt irtó bűz, (nem tudom, hogy nem a kis gyerek volt-e a ludas), nagy füst fogadott. Keresni kezdtem a rendellenesség okát, azt ugyan nem találtam meg, de leltem helyette pókhálót. A medencéket magába foglaló termek is mind elhanyagolt állapotban voltak. Káromkodni szerettem volna, de eszembe jutott, hogy ezzel nem mentem meg a város jó hírnevét. Kaptam tehát magam és kölcsön kértem a gépház ajtófelétől a feliratot és kiszegedtem a főajtóra: Idegeneknek tilos a bemenet. A vendégek közül így majd nem megy el senki a gőzbe, mi benszülöttek pedig hallgatunk majd az ottani állapotokról, különösen az öltözőről, amely hasonlít egy falusi ritualis fürdőjéhez. Füstös, bűzös, pókhálós. Berendezéséről nem is beszélék.

Nyiregyháza város aláírta a villamos társaság által készített (és nekik jól készített) szerződést. Most nem foglalkozom annak jó- és rossz oldalával, hanem arra mutatok rá, hogy az utcai lámpákban Wolfram lámpákat kellene már égetni. Emelné ez a város kinézését, akárcsak a piactéren felállított vasoszlopokra felrakandó hatal-

mas ivlámpák. Ezek azonban hiányoznak és így akadálytalanul barátkozhat a vitéz hadfiak a kapu bejáratoknál, sétányokon a polgárság — cselédségével.

Minden nyiregyházinak dobogott a kebele, ha elmondhatta, hogy a kiállításra már villamoson járhatunk ki. Ebből azonban csak annyi lett, hogy a telepen megbontották a villamos gépeket, amelyek e miatt most pislogó áramot adnak. De ne bolygassuk ezeket az állapotokat hunyjunk rá szemet a pislogó lámpákkal.

Eldicsekedhetnék a Sóstóval is, ha fel volna építve. De mivel nem lehet idegeneknek mutatni, tehát a szorgos dolgok között megfeledezett róla mindenki. a héten is elromlott a szivattyú, 3 napig nem volt fürdő, de azért nem nyomtatott a gazdasági intéző ur egy kis plakátot, hogy ne költse a szegény nyiregyházi ember pénzét a kisvasutra. Ugy tesz, mintha főrészes volna a Nykvaknál.

Megjött a héten a tűzoltók emeletes létrája is. Huszonöt méterre nyulik fel, úgy, hogy magasságban vele csak a közköltés és a husára vetekedhet. Ez a monstrum olyan merev, (előbb alkotmányt irtam, de törültem, mert az nagyon is hajlítható valami) hogy a nyiregyházi sikátorokba be sem lehet vele menni. A közvetlen helyeken pedig nincs az a ló, amely elhuzza. De ne bírálgassunk annyira, lépünk a cselekvés terére. Építsünk 4 emeletes házakat a létra kedvéért és tegyünk úgy, mint az a kállai ember, aki a falát gomb miatt csináltatott egy öltözet ruhát.

Zilahy nem jön. Ez nagy hiba. Ha megtudja az a 3000 idegen, hogy a nagy Zsöl nem lesz itt, azok is otthon maradnak. Az intézkedéseket pedig már nagyon is megtettük a szives fogadtatásra. Felszedettük a piactéren a köveket, hogy az idegenek meg ne ugorhassanak. Új neveket adunk az utcáknak és újonnan számoztattuk a házakat, hogy a keresőkre küldöttek rájuk ne találjanak. És ha mindezek dacára szökösni próbálnának majd, kieszközlünk egy kis kolerai próbát, hogy csendőrszuronyokkal is itt tarthassuk őket, a piac drágaságával, talyigások gorombaságával agyonnyargatott városunkban. Még a rendőrségről is kellene írnom, de már nincsen papírom.

Plim-plim.

Nyilt-tér.*)

Müller Rezső és Társa (?) uraknak.

Már születésük pillanatában saját szennyükbe fuló rágalmazásukat nem is vettük volna észre. ha a Korona festőmunkáinak említése nem úgy tünetné fel a dolgot, mintha az Önök szégyenletes utcai verekedését mi rendeztük volna.

Kijelentjük, hogy ennyire sohasem tudnánk lealacsonyodni és rágalmazóinkat a bíróság elé állítjuk.

Nyiregyháza, 1910. szept. 8.

Stein Testvérek.
Herskovics Ignác.

Az elismert,
legjobb, legelterjedtebb
magyar napilap

„AZ UJSÁG.”

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, Rákóczi-ut 54.

Főmunkatársak: Herczeg Ferenc, Kenedi Géza, Kóbor Tamás, Kozma Andor.

Felelős szerkesztő: Gajári Ödön.
Szerkesztő társ: Dr. Agai Béla.

Előfizetési árak: Egy óra 2 kor. 40 f.
Negyedévre 7 kor. Félévre 14 kor.
Égész évre 28 korona.

*) Az e rovat alatt közltekért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

S Í R K Ö V E K

mindenféle alakban és nagyságban
legolcsóbb árak mellett
kaphatók:

Führer Zsigmond Fiainál

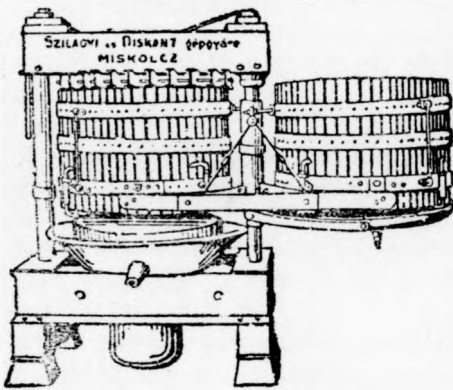
216—52—80 Nyiregyházán,
Vármegegyház-utca 5-dik szám.

Három bolt kiadó.

Tokaji-utca 19. szám alatt nagykereskedőnek is alkalmas nagybolthelyiség megfelelő mellék-helyiségekkel (Buza-tér sarkán) azonnal kiadó!

Tokaji-utca 20. szám alatt 1 üres bolthelyiség azonnal és egy mézárszék augusztus 1-től kiadó. Értekezhetni ugyanott a tulajdonosnál.

1907. évi pécsi kiállításon arany-érem és diszoklevél.

1901. temesvári kiállítás. I. díj diszoklevél. 1902. országos gazdasági kiállítás Pozsony, I. díj, arany-érem. 1902. borászati kiállítás Eger, I. díj, diszoklevél és aranyérem. 1906. Nagyvárad I. díj, diszoklevél.

TÖRLEY

TALISMAN
CASINO RESERVE

Eladó szőlővesszők.

Gyökeres Európai homok talajra alkalmas vessző a következő fajokból eladó: Erdei, Ezerjő, Mézesfehér, Olaszrizling, Sárfehér, Szerémizöld, Chasseles, Kadarka, Nagyburgondi, Kövidanka, Oportó, Szlankamenka, Furmint és még mintegy száz csemegefajból ezrenként 12—15 forint.

A vesszők erősek és duggyökerűek, így pótlásra is teljesen megfelelőek.

Kimerítő árjegyzék minden fajú vesszők és oltványokról ingyen és bérmentve.

Czim:

Szücs Sándor Fia

szőlőtelepe

Bihardioszeg.

Borsajtók

legújabb rendszerű, könyökszerkezetű „Kossuth”, „Kincsem”, „Hegyalja”, „Acélorsós”, a magyar bortermelők legkedveltebb borsajtói. Legújabb rendszerű víznyomású (hidraulikus) kettős kosaru sajtók nagyüzemi préseléshez.

Sajtóink főelőnye: A must sehol sem érintkezik vasrészekkel! Egyszerű kezelés! Óriási erő kifejtés! A törköly egy darabban és könnyen kivehető! Egy ember által könnyen kezelhető!

Szőlőzúzók és Bogyózók. „Villám” legújabb centrifugális bogyózó- és zúzógépek.

Szilágyi és Diskant gépgyára
Miskolc
Árjegyzék ingyen.

Nyiregyháza legnagyobb választéku bútoraúháza

Alapítva 1903.

Pazonyi-útca 10 szám.

Állandóan raktáron tartom a mai legújabb divatu fényezett és különféle színű háló, ebédlő, szalon és luxus bútorokat, valamint saját készítményű angol bőr-moket és női szalonnagarniturákat, vas, félréz és egész réz hálósobákat, lószőr- és afrik madraczokat, úgyszintén egyszerűbb de jó kivitelű mattbútorokat, mely felsorolt és raktáron levő, de itt fel nem sorolható különféle bútorokat utólérhetetlen olcsó árban árusítom.

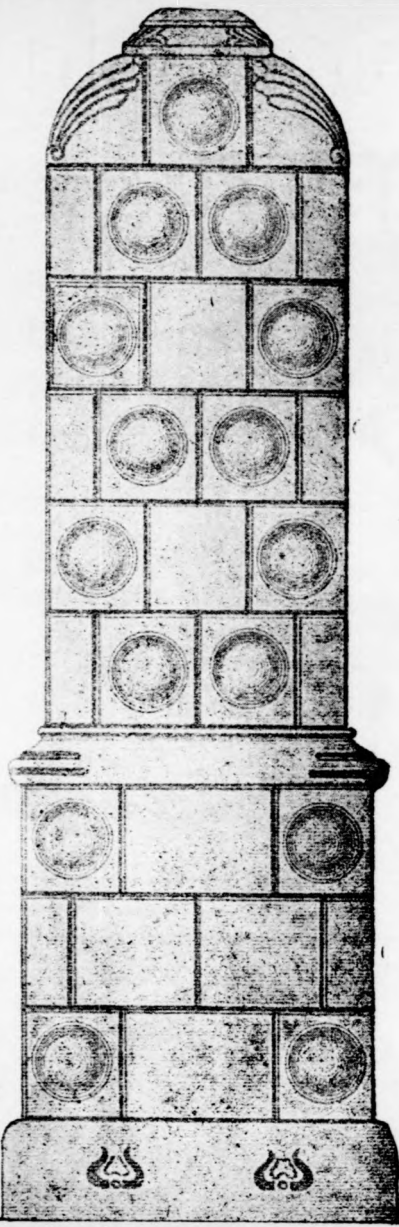
370-13--15

Tisztelettel:

Glück Jenő.

Képeket, tükröket, hajlított fa- és vashútorokat gyári árban árusítok.

Lórencz Miklós

első szabolicsmegyei cserépkályha
gyára NYIREGYHÁZA,
Kótaji-utca 52 szám.

Ajánlja a legizlésebb és legmodernebb
kályhát **50% olcsóbban**
mint bármikor.

TESSÉK érdeklődni!

TESSÉK megtekinteni!

TESSÉK előrelátónak lenni!

TESSÉK óriási raktárból választani.

Mindenféle nyom-
tatvány olcsó, szép
és modern kivitel-
ben a leggyorsab-
ban készül Jóba
Elek cégénél. ...

ÜZLET MEGNYITÁS!

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy **Pazonyi-útca 6** szám a. saját házamban egy a mai kor igényeinek teljesen megfelelő modern berendezésű

sörcsarnokot és vendéglőt nyitottam.

Naponta villás reggeli, kitünő ebéd és vacsora, úgyszintén frissen csapolt DREHER-féle korona sör kapható. — Abonansok kitünő és olcsó kosztot kaphatnak. —

Asztaltársaságoknak ingyen helyiségek állanak rendelkezésre.

Mély tisztelettel:

Friedmann Armin.

Aki gyomorfájós, bélbeteg. étvágytalan, lesoványodáshoz hajlandós, használja a számos év óta jónak bizonyult gyomorsót, Schumann gyógyszerész-től Stóckerauban.

Aki szabályozni és épségben tartani akarja jó emésztését használja a Schaumann-féle gyomorsót, tapasztalni fogja, hogy más szerek ellenében, mily jól érzi magát.

Gyomorsó eltávolítja azonnal a fölösleges gyomorsavat és előmozdítja az emésztést. Egy doboz ára 1 korona 50 fillér.

Gyomorsó-pasztillák kényelmes s kellemes, ugyanazon hatást teszik, mint a gyomorsó. Ára tarsolyonként 3 phiolával á 10 gyomorsó-pasztillával Kor. 1.50. Postai szétküldés legkevesebb 2 doboz megrendelésnél — utánvétel — **Schaumann** gyógyszerész **Stóckerau**-ban. Kapható minden gyógyszerárban.

Magyarországi főraktár: Dr. Egger L. és Dr. Egger J. gyógyszerháza Budapesten.

LICHTMANN VILMOS

czég ajánlja

Nyiregyházán, Széchenyi-tér 3. szám saját háznál épült, dusan felszerelt gépraktárát, mindennemű különleges — legkedveltebb — gazdasági gépek és gőzek beszerzésére.

Nemkülömben sok évi — és tekintélyes — összeköttetése folytán külön jelzálogbanki ügyosztályt vezet ingatlanokra nyújtandó legelőnyösebb törlesztéses kölcsönök megszerzésére, birtokok eladása parcellázása és ilyenek bérbeadási ügyvitelére.

ad. Kgy. 442. K. 18433—1909. sz.

Hirdetmény.

Nyiregyháza város képviselőtestülete Kgy. 442—1910. számú véghatározatával az 1910. évi október hó 1-től kezdődőleg a boritaladó tekintetében a szőlőbirtokosok részére eddig gyakorlatban volt terület szerinti általány rendszert megszüntette.

Ellenben fentartotta azt a rendszert, hogy aki a saját fogyasztására szánt bormennyiséget előzetesen bejelenti s a kedvezményes boritaladót és pótlékot előre befizeti, azok részére kedvezményes általányok engedélyeztetnek.

Ezen kedvezményes általányok a következők:

a)	160 literig terjedő mennyiség után	4 kor.
b)	500 " " " " "	10 "
c)	1000 " " " " "	20 "
d)	1500 " " " " "	30 "

és borfogyasztási községi pótlék címén ezen összegeknek 20%-a.

Akik ezen általány kedvezményt igénybe venni óhajtják, azok kötelesek ezen szándékukat 1910. október hó 1-től november hó 30-ig terjedő idő alatt a városi számvevőszéknél bejelenteni, egyidejűleg az általányt a házipénztárba befizetni.

Akik a kedvezményt igénybe nem veszik és az általányt a kitűzött határidő alatt be nem fizetik, azok a törvényszerinti boritaladót és pótlékot kötelesek fizetni.

A szüretnek befejezése után a borkészlet mindenkinél felvételre és időközönként újabb szemlék tartatnak, mely alkalmakkor a változások nyilvántartásba vétetnek. Ezen szemléket mindenki tartozik megengedni.

Egyebekben a boritaladó és fogyasztási pótlék kezelése tekintetében fenálló szabályok nyerne alkalmazást.

Nyiregyháza, 1910. szeptember 8.

Májerszky Béla,
polgármester.

449—3—1

Ekszerek, órák, arany- és ezüstneműek alkalmi ajándéktár-
gyak legolcsóbban
Sándor Rezső elsőrangú ékszerésznél
NYIREGYHÁZA, Városház-utca 3. szám.

SZULTÁN
BÓR ÉS DÚS
LITHION
FORRÁS
KIVÁLÓ
VEGYŐSSZETÉTELŰ

Kapható Nyiregyházán:
Hibján Sámuel Utóda és Hoffmann Adolf
cégeknél.

Hirdetések

íróknek e lap
kiadóhivatalába.
Érkert-utcán
vagy a beltéren
Kiss T. Emma
tőzsdéjében.

∴ Legtökéletesebb! ∴

Szilárd szerke-
zet. — Könnyű
∴ kezelés. ∴
Kivánatra díj-
talanul bemu-
— tatjuk. —

Magyarországi
vezérképviselő:

Lukács
Rezső
BUDAPEST,
VI. Teréz-körút 36.

Kényelmes rész-
letfizetésre is ∴
∴ kapható ∴

teljesen látható írásu

í r ó g é p.

Képviselet és raktár:

Májerszky Barnabás urnál, Nyiregyháza.

Szabolcsvármegye legnagyobb
= bútoráruháza =

Nyiregyházán, a törvényszék mellett.

Legújabb stilü palisszander, mahagoni és
fehér fényezett háló és ebédlő berendezé-
sek. Angol úri- és női salon garnitúrák.

Ebédlő diványok,

Megfelelő árak. Pontos kiszolgálás.

Lefkovits Zsigmond

Hajlított fa-, vas- és rézbutor nagy raktára.

Olcsó szabott árak!!

Az idény előrehaladottsága miatt a még mindég nagy választékban lévő
napernyőket, női blousokat, keztüket, harisnyákat, férfi
turista ingeket, mellényeket stb. stb.

mélyen leszállított árakban árusítom.

Kézimunka hozzávalókban nagy választék.

KLEIN HERMAN

∴ férfi-, nődivat és rövidáru üzlete Nyiregyházán, ∴
(Hohe cukrászda mellett.)

Figyelmes kiszolgálás.

Sirkövek

10 százalékkal olcsóbban mint
bárhon

Goldberger Dávidnál,
Nyiregyháza, Vasuti-ut 20.

Az Alkalmi Aruház

Vármegyház-tér,
ajánlja dusan felszerelt raktárát mindenféle

szövet különlegességekben,
ruha vásznakban,
de Lainek és karton árukban stb. stb.

Olcsó szabott árak!
Pontos kiszolgálás!